

صلح واقعی شاخه‌ای از سلم توحیدی است

فاطمه پورمسجدیان با اشاره به مفهوم صلح در جهان بینی اسلامی بیان کرد:

فاطمه پورمسجدیان با اشاره به مفهوم صلح در جهان بینی اسلامی بیان کرد: مفهوم صلح در جهان بینی اسلامی که با واژه سلیم از آن یاد شده است، بسیار جامع تر از تعاریف صلح مدرن و کلاسیک است و در حقیقت صلح واقعی، شاخه‌ای از سلیم توحیدی است که با قبول معارف و حیانی محقق می‌شود.

به گزارش ایکن؛ چهارمین همایش علمی بین المللی «اربعین» با رویکرد اربعین، همگرایی و صلح، چهارشنبه، ۱۶ مهرماه با سخنرانی جمعی از اندیشمندان به صورت مجازی برگزار شد.

فاطمه پورمسجدیان، عضو هیئت علمی دانشگاه الزهرا(س)، در این همایش با موضوع «اربعین؛ جایگاه سلیم اسلامی» به ایراد سخن پرداخت و بیان کرد: صلحی که از سوی دولت‌ها مستقر می‌شود، بر پایه قدرت اجبار و ملاحظات ناشی از ترس است. صلح کلاسیک نیز از آزادی جوامع منتج می‌شود. در حقیقت، صلح در نظریه کلاسیک، برخلاف تصورات مدرن از صلح، مشخصه دولت‌ها نیست و به اجتماعات تعلق دارد و محصول طراحی دولت‌ها نیست. این نسخ از صلح، دستاورد تدریجی ملت‌ها و ناشی از فرهنگی درون‌زا و تدریجی است و بسیار ریشه‌دارتر از صلح در سایه الزامات نظامی است.

وی تصریح کرد: مشخصه صلح کلاسیک، اجتماعات است و نه مردم و حاصل صلح در هر دو مدل، یعنی هم صلح مدرن و هم صلح کلاسیک، صرفاً ترک مخاصمه و جنگ است. دولت‌ها در صورت پایبندی به تعهدات، باید حمله نظامی خود را به سایر کشورها متوقف کنند و در حالت ایده آل ممکن است این امر محقق شود و نزاع، درگیری و مخاصمه و در نهایت جنگ بین کشورها در این شرایط پایان یابد، اما همکاری عمیق همیاری و روابط انسانی و کمک به رشد هر دو طرف رخ نمی‌دهد و دیده هم نشده است. زیرا در مکاتب غیرالهی که بشر را به سوی کسب منافع شخصی بیشتری سوق می‌دهد، این دیدگاه جایگاهی ندارد.

تمایز مفهوم صلح در جهان بینی اسلامی با جهان بینی غربی

این استاد دانشگاه گفت: مفهوم صلح در جهان بینی اسلامی که با واژه سلیم از آن یاد شده، بسیار جامع تر از تعاریف صلح مدرن و کلاسیک است. تعاریفی که در سایر جهان بینی‌ها و علوم از قبیل حقوق سیاسی و روابط بین الملل می‌بینیم، با تعریفی که در جهان بینی اسلامی وجود دارد، متفاوت است. در حقیقت صلح واقعی، شاخه‌ای از سلیم توحیدی است که با قبول معارف و حیانی محقق می‌شود و در فرایند تمدن سازی جدید اسلام، پرده‌ای از مفهوم سلیم اسلامی به جهانیان نشان داده می‌شود. صلحی که اسلام عرضه داشته، در معنای حقیقی یعنی صلح با خود، دیگران، جامعه و با همه جهان و جهانیان است و صلح اسلامی، بر پایه اعتقادات عمیق دینی استوار شده و برخاسته از عمق فطرت انسان‌ها است و از طرفی، عاملی بنیادین برای پیشرفت ملت‌ها محسوب می‌شود.

وی تصریح کرد: منازعه در این مکتب، معنا ندارد و مسلمان حقیقی در صلح با همه موجودات است. گسترش اسلام مرهون پایبندی مسلمانان به اخلاق کریمانه است. توصیه‌ای که به همزیستی مسالمت آمیز، تفاهم، همکاری و برادری شده، بر پایه محکم اعتقادات اسلامی استوار است. لشکرکشی برای دفع ظلم متجاوز و دفاع از مظلومین توصیه شده و دلیل این مدعا نیز مذمت جنگ افروزی در آیات قرآن است که بشریت را به ترویج منافع مشترک و نفی تعدی و تجاوز به انسان‌ها و همچنین نفی نابرابری‌های قومی فرا می‌خواند. مسلمانان در گستره تمدن اسلامی، براساس این آموزه‌ها باید وحدت متعالی را میان خود و سایرین برقرار کنند که در سایه آن، احکام دین اسلام را، نه با لشکرکشی، بلکه از طرق فرهنگی و در کمال امانتداری منتقل کنند.

این استاد دانشگاه گفت: عدالت خواهی، صفا، صمیمیت و توجه به حقوق دیگران و در اوج آن، فدا کردن خود برای دیگران، فقط و فقط با قبول معارف و حیانی ممکن است. ورود به حوزه سلیم تنها از اشخاص سلیم الانفس ساخته است. قرآن در مورد قیامت که در آن سرائر و بواطن مخلوقات آشکار می‌شود، می‌گوید «يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ»، انسانی می‌تواند به عدالت عمل کند که صاحب قلب سلیم باشد و در عرصه قیامت قلب سلیم خود

را به خدا تقدیم کند. امام صادق(ع) فرمود: صاحبان نیت پاک، صاحب قلب سلیم هستند. صاحب قلب سلیم، ابتدا باید در این دنیا قلبش را از امور غیرخدایی خالی کند، چراکه هوای نفس و قدرت طلبی و زیاده خواهی در این قلب جایی ندارد.

وی افزود: یکی از نشانه های مومن طبق روایتی از امام حسن عسکری(ع) خواندن زیارت اربعین است. مفهوم زیارت، خواندن دعا نیست، بلکه به معنای دیدار در یک زمان و مکان مشخص است. مسلمان باید در روز اربعین، نشان مومن بگیرد. یعنی انسانی شود که صاحب قلب سلیم است. البته که شاید این تفسیر یک تفسیر ذوقی باشد، اما جای سوال است که چرا در وصف زیارت نیمه شعبان، شب قدر و حتی زیارت عاشورا و سایر زیارات، به صراحت آنها را از نشانه مومن قلمداد نکردند، اما در مورد زیارت اربعین، قرائت این زیارت را از نشانه های مومن معرفی کرده اند.

پیاده روی اربعین، نمادی از لشکر مردمی در سربازی از آستان ولایت

پورمسجدیان بیان کرد: حرکت جمعی پیاده روی اربعین، نمادی از لشکر مردمی در سربازی از آستان ولایت است که جانیشان را در تبعیت از امام حی و حاضر صرف می کنند که به عده و غده نیاز است. البته به تجهیزاتی نیاز است که با چشم دل دیده می شود. ابزاری از جنس قلب پاک و سلیم که جز خدا را نمی بیند و جز از سوی او چیزی نمی شنود و وجودش مالا مال از شور و حرارت عشقی سرشار به خداوند، تمامی انسان ها و سایر موجودات است. کسی که توان دارد، پای در راه می گذارد و آنکه توان ندارد، اسباب سفر دیگران را مهیا می کند و با جان و دل خودش، در دورانی که منفعت طلبی و سود اقتصادی حرف اول را می زند، مهمان دار لشکر خدا می شود. چنین میدانی رزمایش و مدلی از جامعه آرمانی و اسلامی ما است که کوچک، بزرگ، فقیر، غنی، سیاه، سفید و ... نمی شناسد.

این استاد دانشگاه گفت: سالکان این مسیر، صاحبان قلب سلیمی هستند که تحت ولایت ولی خود در سلیمی مطلق قرار می گیرند. همه عشاق هم هستند و سایرین را از هر نژاد و قومی بر خودشان ترجیح می دهند. آنچه دارند در طبق اخلاص می گذارند و به ناآشنایان ایثار می کنند و تعرض به دیگران در این مسیر معنا ندارد و پیشی گرفتن در خدمت به دیگران از جمله قواعد بازی است. همچنین شیطان نیز در این صحنه توان حضور ندارد، چون پویندگان این طریق، با قلب های خود به این نکته واقف هستند که «ید الله مع الجماعة».